

Avioehto

Miniopas

SISÄLLYS

- 3 Mitä avioehtosopimus tarkoittaa?
- 4 Kuinka aloittaa keskustelu avioehdosta?
- 5 Mitä avioehdossa sovitaan?
- 6 Mitä tapahtuu, jos avioehtoa ei ole?
- 7 Näin pääset alkuun avioehdon tekemisessä
- 8 Avioehto Lexlyn avulla

Mitä avioehtosopimus tarkoittaa?

Avioehtosopimus eli avioehto on aviopuolisoiden välinen sopimus siitä, kuinka heidän varallisuutensa jaetaan, kun avioliitto päättyy.

Avioliitto on juridisesta näkökulmasta katsottuna **taloudellinen sopimus**. Avioliiton taloudelliset vaikutukset tulevat ilmi, kun avioliitto **päättyy**. Kaikki avioliitot päättyvät aikanaan joko avioeroon tai puolison kuolemaan.

Miten lain mukainen avio-oikeus toimii?

Kun pari menee naimisiin, puolisoiden **avio-oikeus** toisensa omaisuuteen **syntyy lain nojalla automaattisesti**. Avio-oikeus ulottuu molemman puolison kaikkeen omaisuuteen riippumatta siitä, onko omaisuus saatu tai hankittu ennen avioliittoa vai vasta avioliiton aikana.

Avio-oikeuden nojalla kummallakin puolisoilla on oikeus saada **puolet** puolisoiden avio-oikeuden alaisen omaisuuden **säästöstä**, kun avioliitto päättyy. Avio-oikeus realisoituu siis **vasta avioliiton päättyessä**. Molemman puolison omaisuuden säästö (varat vähennettyinä veloilla) lasketaan yhteen ja jaetaan molemmille tasan puolittamisperiaatteen mukaisesti.

Avioliittolain mukaista omaisuuden jakoa kutsutaan ositukseksi. Jos parilla oli avioehto, omaisuuden jakamista kutsutaan **omaisuuden erotteluksi**. Jos puolisoilla oli osittainen avioehto tai heillä oli omaisuutta, johon aviopuolison avio-oikeus oli rajattu pois (esim. lahjana tai testamentilla, saatu omaisuus, johon sisältyy avio-oikeuden poissulkeva määräys), omaisuus sekä erotellaan ja ositetaan avioliiton päättyessä.

Ositukseen ja erotteluun kannattaa ottaa asiantuntija avuksi, jotta se tulee tehtyä oikein.

Onko avioehto epäluottamuslause?

Monet mieltävät avioehtosopimuksen epäluottamuslauseeksi puolisoa kohtaan tai negatiivisella tavalla varautumiseksi avioeroon. Ilman avioehto omaisuuden jakaminen voi kuitenkin johtaa lopputuloksiin, jotka eivät tunnu reiluilta eivätkä oikeudenmukaisilta. Avioehtosopimuksella puolisoit voivat sopia, että avioliiton tai rekisteröidyn parisuhteen päättyessä omaisuutta ei jaetakaan avioliittolain mukaisesti tasan. Avioehtosopimus on siis tapa **turvata varallisuuden jakaminen tulevaisuudessa juuri sillä tavalla, joka juuri teistä tuntuu reilulta**.

Kuinka aloittaa keskustelu avioehdosta?

Avoin keskustelu ja reilu sopiminen rahasta ja omaisuuden jakamisesta on kestävän avioliiton perusta.

Suurin osa pariskuntien riidoista koskee samoja asioita; rahaa ja lasten kasvatusta. Rahaan ja talouteen liittyvistä kysymyksistä kannattaa puhua avoimesti ja mieluiten etukäteen.

Usein kuulee nuorten parien sanovan, että avioehdosta ei tarvitse edes puhua, koska heillä ei ole omaisuutta tai se on jo valmiiksi puoliksi omistettua. Voi olla, ettei naimisiin mentäessä pariskunnalla olekaan vielä omaisuutta, ja siksi avioehdon pohtiminen tuntuu tarpeettomalta. Tosiasia on kuitenkin se, että **tilanteet muuttuvat**, kun elämä menee eteenpäin. Ostetaan yhteinen koti ja kesämökki. Yhä useampi perii vanhemmiltaan jotakin, esimerkiksi osuuden lapsuuden kodista, metsää tai muuta omaisuutta.

Haluatko sinä jakaa aivan kaiken omaisuutesi, mukaan lukien vanhemmilta perityn omaisuuden, puolisosi kanssa tasan avioliiton päättyessä?

Mikä on reilu tapa jakaa juuri teidän omaisuutenne, kun avioliittonne päättyy?

Jos avioliittolain perusmalli eli "kaikki yhteen ja keskeltä kahtia" ei sovi teille, teidän tulee tehdä avioehto. Koska moni tänäkin päivänä tulkitsee avioehdosta puhumisen ennustavan eroa, tässä vinkkejä keskustelun aloittamiseen puolisosi kanssa:

Kerro, että olet pohdiskellut tulevaisuuden raha-asioita ja että haluaisit jutella siitä, mitä kaikkea tulevaisuudessa voi tapahtua.

Kerro, että haluaisit sopia yhdessä pelisäännöt kaikkiin mahdollisiin tilanteisiin, joita elämä voi tuoda mukanaan. Avio-oikeus koskee sekä avioerotilannetta että avioliiton päättymistä puolison kuolemaan.

Pohtikaa, kuulostaako suoraan laista tuleva jakomalli eli puolittamisperiaate teille sopivalta.

Kysy puolisoltsasi, mikä hänestä olisi reilu tapa jakaa erityyppinen omaisuus, jota teillä joko on tai jota teillä voi tulevaisuudessa olla. Onko esimerkiksi peritty omaisuus sellaista, jonka kumpikin pitää itsellään?

Kysy puolisolta, kuinka hän haluaisi jakaa omaisuutenne, jos teille tulisi avioero? Tai kuinka hän haluaa jakaa omaisuutenne, jos avioliittonne päättyy toisen puolison kuolemaan?

Mitä avioehdossa sovitaan?

Avioehto on avioliiton taloudellisten pelisääntöjen räätälöintiä juuri teille sopiviksi.

Avioehdossa **rajoitetaan avio-oikeuden laajuutta** parin tahtomalla tavalla. Avio-oikeuden rajoittaminen tapahtuu määrämuotoisella **avioehtosopimuksella**. Jotta avioehto tulee voimaan, se tulee **rekisteröidä** Digi- ja väestötietovirastossa (DVV).

Avioehtosopimuksessa aviopuolisot voivat sopia avio-oikeudesta kolmella eri tavalla:

- 1 Avio-oikeuden täydellisesti poissulkeva avioehto**
Puolisot voivat määrätä, että kummallakaan heistä ei ole avio-oikeutta **mihinkään** toisen omistamaan omaisuuteen.
- 2 Osittainen avioehto**
Puolisot voivat määrätä, ettei kummallakaan ole avio-oikeutta **tiettyyn** toisen omistamaan omaisuuteen.
- 3 Yksipuolinen avioehto**
Puolisot voivat määrätä, että toisella ei ole avio-oikeutta mihinkään **toisen** puolison omistamaan omaisuuteen taikka tiettyyn toisen puolison omistamaan omaisuuteen.

Kannattaa myös muistaa, että avioehtosopimuksen määräykset voivat olla erilaiset avioeron ja kuoleman varalta.

Avioehtosopimuksen määräykset sen varalta, että avioliitto päättyy puolison kuolemaan korostavatkin avio-oikeudellisten valintojen merkitystä perintösuunnittelun näkökulmasta. Tärkeintä on laatia kullekin avioparille juuri heille sopiva ja oikeudenmukaiseksi ja reiluksi koettu avioehtosopimus.

Jotta avioehtosopimus voidaan tehdä, **teidän pitää olla haluamistanne määräyksistä samaa mieltä**. Ennen avioliittoa sopiminen avioehdosta on helpompaa. Kun avioliitto on solmittu ilman avioehtoä, avioliittolain määräykset ovat **suoraan voimassa**. Kumpaakaan puolisoa ei voi velvoittaa tai pakottaa avioehdon tekemiseen. Avioliiton solmiminen on vapaaehtoista ja sen mukana tulevat taloudelliset vaikutukset katsotaan hyväksytyiksi avioliiton solmimisella. Tästä syystä avioliiton oikeusvaikutuksista kannattaa ottaa selvää ennen naimisiin menoa.

Mitä tapahtuu, jos avioehtoa ei ole?

Jos avioehtoa ei ole, on eroava pariskunta tai puolisonsa juuri menettänyt lain armoilla.

Tuskin kukaan ajattelee naimisiin mennessään, että juuri oma avioliitto päättyisi avioeroon. Kuitenkin melkein 40% avioliitoista päätty Suomessa eroon. Luku on korkea, ja se on ollut sitä pitkään. Ajattele, jos kodissasi syttyisi tulipalo samalla todennäköisyydellä? Mahdollisimman hyvän kotivakuutuksen ottaminen olisi ainoa järkevä tapa varautua tulipaloon. Samalla mallilla voi ajatella avioehtoa – sitä ei tehdä siksi, että avioliiton päättymistä avioeroon toivottaisiin, vaan siksi, että se on mahdollisuutena otettava huomioon.

Avioehto tehdään siltä varalta, että eri tilanteisiin on viisasta varautua. Jos puoliset eivät tee avioehtoa, hyväksyvät he samalla avioliittolain mukaisen avio-oikeuden. Moni ei kuitenkaan tiedä, mitä avio-oikeus käytännössä tarkoittaa, kun avioliitto päättyy. Moni ei myöskään hoksaa pohtia sitä, mikä merkitys avio-oikeudella on kuolemantapauksessa.

Hyvä uutinen on se, että tulevaisuuden yllätyksiin voi varautua. Me Lexlyssä olemme sitä mieltä, että **jokaisen naimisiin aikovan tai naimisissa olevan parin pitäisi tutustua avio-oikeuteen ja pohtia yhdessä, johtaako laista tuleva avio-oikeus heidän toivomaansa lopputulokseen vai ei.**

Jos te ette ole samaa mieltä lain pykälien kanssa, avioehto kannattaa tehdä saman tien. Avioehtoa voi myöhemmin päivittää, jos elämäntilanne ja oma tahtotila muuttuvat. Avioehto päivitetään tai sitä muutetaan aina laatimalla uusi avioehto, joka rekisteröidään.

Ero tai puolison kuolema ovat aina kriisejä. Varsinkin erotilanteissa kaiken omaisuuden jakaminen lain mukaan karkeasti kahtia voi tuntua puolisoista epäreilulta. Jos pariskunnalla on lapsia, katkeruus raha-asioista eron yhteydessä on huono lähtökohta vanhemmuudelle ja lasten kasvattamiselle eron jälkeen.

Jos puoliset tai jompikumpi heistä on toista kertaa naimisissa, on avioehto entistä tärkeämpi ja monille suorastaan välttämättömyys omaisuuden reilun jakamisen näkökulmasta päättyipä avioliitto avioeroon tai puolison kuolemaan.

Näin pääset alkuun avioehdon tekemisessä

Jotta voitte päättää, millaisen avioehdon haluatte tehdä, selvitä ensin yhdessä puolisoasi kanssa, mitä avio-oikeus ja omaisuuden jakaminen avioerotilanteessa ja puolison kuoleman jälkeen lain mukaan tarkoittavat.

Voitte tutustua avio-oikeuteen ja avioliiton taloudellisiin vaikutuksiin mm. tämän oppaan ja Lexlyn verkkosivujen avulla. Kun olette saaneet käsityksen avio-oikeudesta, on aika pohtia yhteistä tahtotilaanne. Mikä teistä tuntuu oikealta ja reilulta? Millaisia toiveita ja ajatuksia teillä kummallakin on? Pohtikaa, millaista omaisuutta teillä on nyt ja ehkä tulevaisuudessa. Oletteko te tulevia perinnönsaajia? Listatkaa omaisuutenne ja käykää jokaisen omaisuuserän kohdalla keskustelu, mitä sille toivotte tapahtuvan erilaisissa tilanteissa. Voitte käyttää pohdinnassa apuna esimerkiksi Lexlyn Avioehto-verkkopalvelua ja sen kysymyksiä.

Miettikää, haluatteko erilaiset pelisäännöt avioeron ja puolison kuoleman varalta.

Avio-oikeutta koskeva sopiminen ja sopimatta jättäminen vaikuttavat merkittävästi myös perintöverotukseen ja perintösuunnitteluun. Jos haluatte kysyä avioliiton vaikutuksista omaisuuden ja perinnön jakamiseen taikka haluatte apua avioehdon laatimisessa, asiantuntevat perhejuristimme auttavat mielellään.

On tärkeää muistaa, että avioehto on määrämuotoinen sopimus, joka tulee rekisteröidä Digi- ja väestötietovirastossa, jotta sovitut asiat tulevat voimaan ja ne voidaan toteuttaa avioliiton päättyessä. Avioehtosopimuksen voi tehdä ennen avioliiton solmimista tai avioliiton aikana. Avioehtosopimus tulee tehdä ja rekisteröidä viimeistään ennen avioeron vireille tuloa. Avioeroa haetaan oman kotikunnan käräjäoikeudessa.

Me Lexlyssä uskomme, että ihmissuhteet ovat vakaammalla pohjalla, kun yhteisistä asioista on puhuttu ja niistä on sovittu avoimesti ja reilusti. On myös helpompi sopia ennakolta kuin riidellä myöhemmin.

Tästä minioppaasta saat yleiskäsityksen avioehdon tarjoamista mahdollisuuksista. Hyödyllistä lisätietoa avioehdosta ja muistakin lakiasioista löydät sivuiltamme **lexly.fi**.

Ota yhteyttä Lexlyyn

Voit tehdä avioehdon
Lexlyssä kolmella eri tavalla.

- 1 Voitte tehdä avioehdon verkkopalvelussamme itsenäisesti.
- 2 Voitte tehdä avioehdon juristimme avulla etäyhteyksin, eli videoneuvottelun, puhelimen ja sähköpostin avulla.
- 3 Juristi voi myös laatia avioehdonne toimistollamme Helsingissä tai Tampereella.

lexly.fi

asiakaspalvelu@lexly.fi

010 3379 150

LEXLY
HELPOT LAKIPALVELUT